

VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS YLEISRADIO OY:N JULKISESTA PALVELUSTA

1 Periaatepäätöksen tausta, tarkoitus ja tavoitteet

Pääministeri Kataisen hallitusohjelmassa todetaan, että Yleisradio Oy:n rahoitus uudistetaan siten, että Yleisradio Oy:n rooli suomalaisen kulttuurin tuottajana, moniarvoisena ja riippumattomana tiedonvälittäjänä sekä sananvapauden foorumina turvataan.

Hallitusohjelman mukaan Yleisradio Oy:n rahoituksen malli ja keräystapa uudistetaan eduskuntaryhmien yhteisen maaliskuussa 2010 hyväksytyn kannanoton mukaisesti. Hallitusohjelman menosäästöissä on esitetty TV-lupien tarkastamisesta luopumisesta syntyvä 11 miljoonan euron säästö. Summa vastaa koko televisiomaksuhallinnon kustannuksia.

Uudistuksen perustana on edellä mainittu kannanotto, jonka mukaan rahoituksen tason on oltava riittävä (480 miljoonaa euroa veroineen vuonna 2010). Kannanoton mukaan toiminta rahoitetaan televisiomaksuilla siihen saakka, kunnes uusi järjestelmä otetaan käyttöön. Valmistelun tavoitteena on luoda rahoitus- ja hallintomalli, joka pitkäjänteisesti turvaa Yleisradio Oy:n julkisen palvelun kehittämisen ja riippumattomuuden nykyisen kaltaisessa laajuudessa. Maksujärjestelmän sosiaalinen oikeudenmukaisuus on otettava huomioon. Valmistelussa on tärkeää tarkastella myös Yleisradio Oy:n hallintoa ja julkisen palvelun tehtävän määrittelyä. Kannanoton mukaan on tärkeää, että kokonaisuudistukselle tavoitellaan parlamentaarista tukea.

Tällä hallituskaudella uudistusta on valmisteltu yhteistyössä eduskuntaryhmien puheenjohtajien kesken. Eduskuntaryhmien puheenjohtajat ovat 16.12.2011 asunto- ja viestintäministeri Krista Kiurun kanssa pitämässään kokouksessa sopineet Yleisradio Oy:n julkisen palvelun rahoituksen uudistamisesta ja siihen liittyvistä muista muutoksista kohdasta 2 ilmenevällä tavalla.

Valtioneuvoston periaatepäätös on laadittu 16.12.2011 sovitun mukaisesti. Siinä esitetään uudistukseen liittyvät keskeiset linjaukset ja toimenpiteet. Uudistus toteutetaan periaatepäätöksessä kohdassa 2 esitettyjen linjausten pohjalta toteuttamalla kohdassa 3 listatut toimenpiteet.

2 Periaatepäätös

Lähtökohtana on järjestää Yleisradio Oy:n julkisen palvelun rahoitus kestäväällä tavalla julkisen palvelun sisältötarjonnan ja sen kehittämisen taloudellisten toimintaedellytysten turvaamiseksi. Tavoitteena on myös turvata Yleisradio Oy:n sisältötuotannon riippumattomuus.

Rahoitusratkaisu

Yleisradio Oy:n julkisen palvelun rahoitus uudistetaan siten, että vuoden 2013 alusta lähtien rahoitus perustuu YLE-veroon.

Veron suuruus määräytyy puhtaiden ansiotulojen ja pääomatulojen mukaan. Veron suuruus on 50–140 euroa henkilön tulotasosta riippuen. Tietyn tulotason alittavilta henkilöiltä tai ala-ikäisiltä maksua ei peritä lainkaan.

Myös vuosittain yli 400 000 euron liikevaihdon omaavat yritykset ja yhteisöt osallistuvat julkisen palvelun rahoitukseen maksamalla liikevaihtoon suhteutetun veron. Yrityksiä varten luodaan kaksiportainen maksuperusteinen järjestelmä, jolla kerätään vuosittain 22 miljoonaa euroa YLE-veroa. Yrityksiltä ja yhteisöiltä jonka liikevaihto on yli 400 000 euroa, mutta alle yksi miljoona euroa, YLE-vero on noin 317 euroa. Yli miljoonan euron liikevaihdon omaavilta yrityksiltä ja muilta yhteisöiltä vero on noin 634 euroa.

Uuteen rahoitusmalliin siirryttäessä luovutaan television käytöstä perittävästä televisiomaksusta. Valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 7-9 §:en mukainen ilmoitus- ja maksuvelvollisuus säilyy 31.12.2012 saakka.

Yleisradio Oy:n riippumattomuuden turvaamiseksi on perusteltua, että julkisen palvelun vero ei sisälly valtiontalouden kehyksiin. Vero tuloutetaan teknisesti valtion talousarvioon, josta varat ohjataan valtion televisio- ja radiorahastoon. Rahastosta siirretään vuosittain valtion televisio- ja radiorahastosta annetussa laissa säädetty summa Yleisradio Oy:lle. Rahastoa ja sen ylijäämiä hallinnoi Viestintävirasto yhteistyössä Valtionkonttorin kanssa.

Vuonna 2013 Yleisradio Oy:n julkisen palvelun rahoituksen taso on 500 miljoonaa euroa veroineen. Tasoa tarkistetaan vuosittain (alkaen vuodesta 2014) indeksin mukaista vuotuista kustannustason nousua vastaavasti. Indeksi muodostuu yleisestä elinkustannusindeksistä, jonka painoarvo on yksi kolmasosa sekä ansiotasoindeksistä, jonka painoarvo kaksi kolmasosaa.

Julkisen palvelun ohjaus ja valvonta

Yleisradio Oy:n ohjauksesta ja valvonnasta säädetään Yleisradio Oy:stä annetun lain 2 luvussa. Yleisradio Oy:n nykyinen hallintoneuvoston ohjaukseen ja valvontaan perustuva malli on hyvä ja toimiva. Sitä kuitenkin täydennetään uusien palveluiden ennakoarviointia koskevalla sääntelyllä.

Hallintoneuvoston käsittelyyn tulevien asioiden valmistelusta ja esittelystä vastaa jatkossa ennakoarvioinnin osalta liikenne- ja viestintävaliokunnan yhteydessä toimiva virkamies. Lisäksi eduskunnan mahdollisuuksia saada tietoa lakisääteisen julkisen palvelun toteutumisesta sekä sen ohjauksesta ja valvonnasta lisätään. Viestintäviraston valvontatehtäviä laajennetaan.

Julkisen palvelun määrittely

Yleisradio Oy:n tarjoamasta julkisesta palvelusta säädetään Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:ssä. Julkisen palvelun tehtävänantoa päivitetään alla selostetulla tavalla.

Tarkoituksena on, että Yleisradio Oy:n palvelut säilyvät nykyisessä laajuudessaan, ja mahdollistetaan julkisen palvelun sisältökehittäminen muuttuvia tarpeita vastaavasti. Sen vuoksi julkisen palvelun tehtävänannossa nykyinen velvoite täyden palvelun ohjelmistoista korvataan ajanmukaisemmalla velvoitteella tuoda *monipuolinen ja kattava* televisio- ja radio-ohjelmisto jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. Tehtävänantoon sisällytettäisiin myös täydennys, jonka mukaan palveluja voidaan tarjota *yleisissä viestintäverkoissa valtakunnallisesti ja alueellisesti*.

Lisäksi julkisen palvelun ohjelmatoiminnan erityisiä tehtäviä täydennetään siten, että siihen kuuluisi myös kotimaisen kulttuurin, taiteen ja virikkeellisen viihteen *säilyttäminen* tuottamisen, luomisen ja kehittämisen rinnalla. Lisäksi ohjelmistoissa tulisi painottaa myös *nuorille* suunnattuja ohjelmistoja.

Jatkovalmistelu

Jos 16.12.2011 sovitun ratkaisun jatkovalmistelussa havaitaan tarvetta aineellisiin muutoksiin, myös niiden valmistelussa nojaututaan parlamentaariseen tukeen.

3 Toimenpiteet

Toimenpiteen sisältö	Vastuutaho	Tavoite-aikataulu
Muutetaan Yleisradio Oy:stä ja valtion televisio- ja radiorahastosta annettuja lakeja rahoituksen, julkisen palvelu ohjauksen ja valvonnan sekä julkisen palvelun määrittelyn osalta ja tehdään tarvittavat muut lainsäädäntömuutokset	Valtioneuvosto/ liikenne- ja viestintäministeriö, valtionvarainministeriö	HE maaliskuu 2012, voimaan 1.1.2013
Lisätään valtion talousarvioon 2013 määräraha	Valtioneuvosto/ valtiovarainministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö	TAE 2013 eduskunnalle 2012, hyväksyminen joulukuu 2012
Huolehditaan televisiomaksujärjestelmän sopeuttamisesta siirryttäessä uuteen rahoitusmalliin	Viestintävirasto	Järjestelmän alasajo ja toimintojen sopeutus 31.12.2012 mennessä
Muutetaan tarvittaessa televisiomaksuista annettua valtioneuvoston asetusta siten, että mahdollinen vuodelle 2013 kohdistuva palautettava televisiomaksujen määrä on mahdollisimman pieni. Kumotaan asetus 1.1.2013 alkaen.	Valtioneuvosto/ liikenne- ja viestintäministeriö	VNA viimeistään tammikuu 2012, asetuksen kumoaminen viimeistään HE:n yhteydessä
Vahvistetaan valtion televisio- ja radiorahaston käyttösuunnitelma ajalle 1.1.-30.6.2012	Valtioneuvosto/ liikenne- ja viestintäministeriö	Päätös joulukuu 2011
Vahvistetaan valtion televisio- ja radiorahaston varsinainen käyttösuunnitelma ajalle 1.7.-31.12.2012	Valtioneuvosto/ liikenne- ja viestintäministeriö	Päätös helmikuu 2012
Vahvistetaan valtion televisio- ja radiorahaston käyttösuunnitelma 2013	Valtioneuvosto/ liikenne- ja viestintäministeriö	Päätös joulukuu 2012
Toteutetaan järjestelyt Yleisradio Oy:n kassavajeen täyttämiseksi	Yleisradio Oy	Viimeistään em. lakimuutosten hyväksymisen jälkeen
Siirretään määräraha valtion talousarviosta valtion televisio- ja radiorahastoon, josta varoja maksetaan Yleisradio Oy:lle käyttösuunnitelman ja yhtiön rahoitustarpeen mukaisesti	Valtiovarainministeriö	1.1.2013 alkaen